

Wanneer is Uruzganmissie een succes?

Jorrit Kamminga, 25-04-2008

Defensie wil beoordeeld worden op het eindresultaat van de missie in Afghanistan, maar ook tussentijds moeten de media berichten. En hoe moet de veiligheidssituatie in Uruzgan er in 2010 uitzien om bedrag van 2 miljard euro te rechtvaardigen?

Scheidend Commandant der Strijdkrachten Dick Berlijn riep de media afgelopen week in de Volkskrant op de krijgsmacht meer af te rekenen op het eindresultaat van militaire missies en minder vaak op de tussenstanden. Mooie woorden, maar de Afghanistanmissie laat reeds zien dat dit voor de media een gecompliceerde taak is.

De vraag dringt zich op welke meetmomenten geschikt zijn om de (tussen)balans op te maken. Was dit eind vorig jaar, toen besloten moest worden tot verlenging van de missie? Wordt het 1 augustus aanstaande als de eerste twee jaar er op zitten in Uruzgan? Of kan de balans pas in 2010 opgemaakt worden bij het einde van de Nederlandse missie in Uruzgan? Een moeilijke kwestie, omdat zowel de legertop als de politiek verantwoordelijken ons constant terecht voorhouden dat Afghanistan een missie van de lange adem is – zelfs van tientallen jaren.

Succes moeilijk meetbaar

Bovendien gaat het in Afghanistan natuurlijk niet om een eenvoudige militaire rekensom waarbij bijvoorbeeld het aantal gesneuvelde militairen (nu al zestien), geboekte terreinwinst of het aantal gewonnen gevechten centraal staan. Onze soldaten zijn er immers niet om de taliban te verslaan, maar om langzamerhand de condities te scheppen voor goed bestuur, ontwikkeling en een stabiele democratie.

Het probleem is dat deze overkoepelende langetermijndoelstellingen vaak niet direct teruggevoerd kunnen worden op het goede werk dat de Nederlandse soldaten verrichten onder extreem moeilijke omstandigheden in Zuid-Afghanistan. Het is voor Defensie bovendien maar goed dat er momenteel niet afgerekend wordt op dergelijke militair-strategische gronden. De talibanbeweging is nu immers sterker dan vóór de komst van de Nederlandse troepen en meer en meer in staat om gebied blijvend te controleren.

Kosten

Ook een kosten-batenanalyse van onze missie is problematisch.

Structurele armoede en werkeloosheid zijn in 2010 niet opeens verdwenen. De militaire operatie in Uruzgan kost ongeveer 800.000 euro per dag. Alleen al voor de eerste twee jaar zullen de kosten ruim 1 miljard euro gaan bedragen. De totale kosten tot 2010 kunnen oplopen tot 2 miljard euro. Hoe moet de veiligheidssituatie er tegen die tijd in Uruzgan uitzien om een dergelijk bedrag te rechtvaardigen? Dat is een vraag die Defensie momenteel uit de weg gaat door te wijzen op de langeretermijndoelstellingen.

Daarnaast heeft de Nederlandse regering de afgelopen zeven jaar rond de 500 miljoen euro besteed aan ontwikkelingshulp in Afghanistan – de afgelopen twee jaar ongeveer 140 miljoen euro. Het resultaat hiervan kan nu al bestempeld worden als zeer mager en zal in 2010 niet veel beter zijn. Wederopbouw is niet vertaald in een olievlek van ontwikkeling die zich langzaam over de provincie Uruzgan verspreidt, maar kan beter gekenschetst worden als een groeiende verzameling van ‘ontwikkelingsstippen’: vooral kleinschalige projecten die slechts een beperkt deel van de Afghaanse bevolking bereiken.

De ruim 150.000 Afghanen die in Uruzgan nog steeds direct afhankelijk zijn van de illegale papaverteelt worden bijvoorbeeld niet of nauwelijks bereikt door middel van kleinschalige plattelandsonwikkelingsprojecten. Structurele armoede en werkeloosheid houden aan en zullen in 2010 niet opeens als sneeuw voor de zon verdwenen zijn.

Media

Ondanks de wel degelijk geboekte vooruitgang op beleidsterreinen als onderwijs, gezondheidszorg en plaatselijke werkgelegenheid en ondanks de forse inspanningen van onze Nederlandse troepen ter plaatse blijft het voor de Nederlandse media een lastige taak om tegemoet te komen aan de wens van generaal Berlijn. Vooruitgang blijft ook op de langere termijn moeilijk te meten en het eventuele gebrek hieraan zal ook op de korte termijn door de media onder de aandacht gebracht moeten worden.

Jorrit Kamminga is directeur beleidsonderzoek van de Senlis Council, een internationale denktank op het gebied van veiligheid en ontwikkeling met permanente vertegenwoordiging in Zuid-Afghanistan.